

บทที่ ๔

การนำเสนอรูปแบบ (Model) นวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๑ สรุปผลการวิจัยกระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวพุทธ

๔.๑.๑ สรุปผลการพัฒนาเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จากเป้าหมายการพัฒนาเกษตรกรที่เป็นแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญของการเดินหน้าทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน จากแนวทางเศรษฐศาสตร์ในเรื่องของทฤษฎีการผลิต การแบ่งปันผลประโยชน์ การกระจายผลผลิต ไปสู่ผู้บริโภค โดยหวังให้สวัสดิการสังคมแข็งแรง นโยบายการเป็นครัวของโลกและผู้นำในเรื่องอุตสาหกรรมเกษตร ทำให้การบริหารของภาครัฐโดยผ่านกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง ๑๑ ฉบับเป็นการจัดสรรทรัพยากรทุน ผู้ชำนาญการ ข้าราชการ เอกสาร โดยใช้ระยะเวลาในการกระจายความรู้ เพื่อการปรับเปลี่ยนผ่านกลไกการส่งเสริมและควบคุมในระบบกระทรวงและหน่วยงานพิเศษในเป้าหมายที่ชัดเจนของการพัฒนาเกษตรกร วางรากฐานระบบการศึกษาในทุกระดับให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพของผลผลิต ต้นทุนการผลิต สร้างนวัตกรรมต่อเนื่องทั้งจากบุคลากรภาครัฐ มหาวิทยาลัยที่มีคณะหรือภาควิชาเฉพาะด้านการเกษตร จัดสรรเงินทุนสร้างโครงการส่งเสริมให้มีอาชีพทางการเกษตรและปราชญ์ในศาสตร์ที่หลากหลาย ทั้งเกษตรดั้งเดิมและการเกษตรแปรรูป สร้างมาตรฐานใหม่ภายในประเทศทั้งเรื่องคุณภาพและการตลาด พร้อมปรับขบวนการเข้าสู่มาตรฐานสากล เพื่อการจำหน่ายและบริโภคภายในประเทศภายใต้ความรับผิดชอบต่อสังคมที่สูงขึ้นแก่ผู้บริโภคในเรื่องผลผลิตและสินค้าปลอดภัยไร้สารเคมี เพิ่มน้ำหนักในเกษตรอินทรีย์ สร้างรายได้หลักให้แก่เกษตรกรตลอดจนแนวทางการลงทุนเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อการขยายตัวและส่งออกทั่วโลก สร้างความแข็งแกร่งในรากฐานของภาคเกษตร โดยวางวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่จะส่งผลต่อรายได้ประชาชาติและมูลค่าเพิ่มในตัวสินค้าเกษตร ทำให้สภาพการดำรงชีพและครัวเรือนมีการศึกษาของบุตรหลานที่สูงขึ้น แรงงานเกษตรแข็งแรงมีการรวมกลุ่มสหกรณ์เครือข่าย ทำให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมและนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรและประเทศชาติที่ยั่งยืน

แต่ผลที่เกิดขึ้นไม่บรรลุตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในกลุ่มเกษตรกรโดยทั่วไป รายจ่ายเพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตสูง รายได้เฉลี่ยเปรียบเทียบมีค่าลดลงจากค่า

ครองชีพที่สูงขึ้นพร้อมไปกับอัตราเงินเฟ้อ การเป็นเจ้าของที่ดินทำกินหมดไปจากกรรมสิทธิ์ถูกขาย เพราะราคาที่ดินสูงขึ้น เกษตรกรขายที่ดินเพื่อชำระหนี้สินที่พอกพูน เกิดการย้ายถิ่นฐานจากที่ชนบท บ้านเกิดสู่ตัวเมือง ชุมชนแออัด สิ่งแวดล้อมเสื่อม

ส่วนเกษตรกรที่ยังคงทำการเกษตรต่อไป ก็เกิดปัญหาเดิมที่ซ้ำเติมตลอดนั่นคือ ความรู้ไม่กระจายทั่วถึงหรือเพียงพออย่างครบวงจร ซึ่งจำเป็นตั้งแต่การเพาะต้นกล้า การผลิตรักษาดูแลพืชผล ที่ถูกต้องมีคุณภาพ เน้นบริโภคแล้วปลอดภัย เป็นอินทรีย์ แล้วส่งต่อไปยังผู้ประกอบการที่ไม่ทำให้ การตลาดเกิดมูลค่าเพิ่ม จนกระทั่งส่งตรงถึงผู้บริโภค ในราคาไม่เป็นธรรมสำหรับเกษตรกรผู้เป็นต้นทางของขบวนการ

เกษตรกรแม้ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะ ก็ไม่ต่อเนื่องในเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ ไม่สามารถควบคุมราคาต้นทุน ในขณะที่ไม่รู้ราคาจำหน่ายอันเหมาะสม ไม่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรง รวมถึงไม่สามารถวางแผน การผลิตที่เหมาะสมทั้งในเรื่องพืชพันธุ์ทดแทน เกษตรอุตสาหกรรมหรือการขยายผลผลิต ที่ครอบคลุม ความเสี่ยงของการขาดทุนหรือควบคุมผลผลิตเสียหายในภาวะสิ่งแวดล้อมปกติหรือวิกฤตได้

จากปัญหาและข้อจำกัดที่เกิดขึ้น การวิจัยนี้จึงได้วิเคราะห์และนำวิธีบริหารจัดการใน โครงการ *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตร มาศึกษาตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ปฏิบัติงาน บริหาร โครงสร้าง และผลที่เกิดขึ้นในช่วงของระยะ โครงการตามที่ได้รับและศึกษาจากความเป็นจริงของผลตอบรับทางสังคมที่เกิดขึ้นจากเอกสารอ้างอิงและบทสรุปของคณะผู้บริหาร โครงการ *๑๖๗๗ ด้วย ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และในมุมที่ยังไม่เคยมีการวิเคราะห์มาก่อนของกระบวนการพัฒนา เกษตรกรตามแนวพุทธ โดยสามารถแสดงภาพรวมของการวิจัยได้ตามตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ ภาพรวมของการวิจัย

วัตถุประสงค์	ประเด็นศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการศึกษา	ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ
๑. ศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกระบวนการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เศรษฐกิจพอเพียง	ค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายภาครัฐกับผลของการพัฒนาเกษตรกรด้วยทฤษฎีการผลิต, ธรรมชาติประโยชน์, การกระจายผลผลิต, การบริโภคและเศรษฐศาสตร์สวัสดิการ ในระดับความต้องการของเกษตรกรที่มีการสื่อสารแนวพุทธเป็นจุดเชื่อมโยงโดยมีธรรมชาติบูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบ	ตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์มหภาค, จุลภาค และการพัฒนาเศรษฐกิจ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนตำราวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยมุมมองทางเศรษฐศาสตร์	ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ จากเอกสารและวิธีการศึกษาวิเคราะห์ สังเกต และเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของเนื้อหาทฤษฎีและผลของภาคปฏิบัติ	ได้รับรู้และเรียนรู้ถึงปัจจัยสำคัญจากการวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเรียนรู้กระบวนการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวพุทธที่เป็นความเชื่อมโยงระหว่างความสัมพันธ์ของหลักเศรษฐศาสตร์กับ พุทธศาสนา เป็นแผนผังกิจกรรมของกระบวนการสื่อสารแนวพุทธที่ให้ผลถึงการพัฒนาเกษตรกรทั้งทางด้านวิชาการและวิธีการปฏิบัติ

วัตถุประสงค์	ประเด็นศึกษา	แหล่งข้อมูล	วิธีการศึกษา	ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ
๒. สร้าง นวัตกรรมการ สื่อสารแนว พุทธ เพื่อการ พัฒนา เกษตรกรสู่ เศรษฐกิจ พอเพียง ๓. นำเสนอ รูปแบบ (Model) นวัตกรรมการ สื่อสารแนว พุทธ เพื่อการ พัฒนา เกษตรกรสู่ เศรษฐกิจ พอเพียง	ศึกษา กระบวนการ ตอบสนองความ ต้องการซึ่งไม่ สามารถบรรลุ ได้ครบถ้วน โดย การพัฒนาของ ทฤษฎี เศรษฐศาสตร์ และจะเติมเต็ม ได้ด้วยแนวพุทธ ในภาคของ ผู้ผลิต การตลาด และการบริโภค ซึ่งต้อง ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมให้ ได้ผลการพัฒนา จากภาวะ ปัจจุบันของ เทคโนโลยีการ สื่อสารที่ ประยุกต์ใช้ให้ เกิดการเปลี่ยน พฤติกรรมของ เกษตรกรภายใต้ หลักธรรมกำกับ	พระไตรปิฎก ใน หลักธรรม, หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง, CSR เชิงวิเคราะห์, หลักการทรง งาน, หนังสือ วิเคราะห์ เปรียบเทียบ พุทธ เศรษฐศาสตร์ และเอกสาร โครงการ * ๑๖๗๗ ทาง ด่วนข้อมูล การเกษตร	วิจัยเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ กระบวนการพัฒนา เกษตรกรตามแนว พุทธด้วย หลักธรรมอริยะสัจ ๔ หยั่งรู้ ทราบวิธี ปฏิบัติ และทรง ปฏิบัติจนได้ผล สำเร็จ	๒. ได้สร้างนวัตกรรม การสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนา เกษตรกรสู่เศรษฐกิจ พอเพียง โดยนำปัจจัย ตัวแปรต้นและตัวแปร ตามจากกระบวนการ สื่อสารแนวพุทธที่ได้ ทำการศึกษา นั้น มา สร้างด้วยการ สังเคราะห์ผ่าน กระบวนการยอมรับ นวัตกรรม ๓. ได้นำเสนอรูปแบบ (Model) นวัตกรรมการสื่อสาร แนวพุทธ เพื่อการ พัฒนาเกษตรกรสู่ เศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่มีปฏิกิริยาต่อ ความสำเร็จร่วมกับ เทคโนโลยีสื่อสาร นำไปสู่การพัฒนาที่ ต่อเนื่อง รองรับกับ เทคโนโลยีสื่อสารที่ไม่ หยุดนิ่งและ ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศที่ต้องเกื้อกูล

ผลของกระบวนการพัฒนาเกษตรกร วิเคราะห์เฉพาะตามแนวเศรษฐศาสตร์ที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องก่อนนำไปสู่การวิเคราะห์นวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

๑. เพิ่มส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเกษตรกรโดยเกษตรกร จึงจะทำให้มีการวิเคราะห์ที่เพิ่มมุมมองและตรงกับปัญหา ความต้องการที่แท้จริง มีการกำหนดขอบเขตที่รัดกุมและขั้นตอนที่ชัดเจน มีการวิจัยทดสอบและเลือกวิธีปฏิบัติอันเหมาะสมระหว่างเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม บนข้อจำกัดที่เปลี่ยนแปลงของความรู้ เทคโนโลยี ประสิทธิภาพของประชากรโลกโดยตรงจากเกษตรกรมากกว่าการวางแผนจากส่วนกลางให้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตรงเป้าหมาย และครบวงจรโดยเชื่อมโยงทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาเป็นกลไกร่วมตั้งแต่การผลิต ตลาดจนกระทั่งส่งถึงผู้บริโภคซึ่งรวมความไปถึงการส่งออกและการกระจายรายได้โดยส่งผลถึงตัวบุคคลของเกษตรกร ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศและสถานะในการเป็นสมาชิกของประชากรโลก

๒. รายได้ที่มาจากทำการเกษตรหลัก ควรมีการตลาดที่เด่นชัดและเป็นนวัตกรรม ตั้งแต่วัตถุดิบ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การหีบห่อ บรรจุภัณฑ์ การออกแบบสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า รวมถึงรายได้เสริมเมื่อรายได้หลักยังไม่ถึงฤดูกาลเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว

๓. การประยุกต์เครื่องจักรกลและเทคโนโลยีใหม่ในการผลิต การเพิ่มผลผลิต การเก็บเกี่ยวในมาตรฐานคุณภาพสูงระดับสากล

๔. แผนการพัฒนาแรงงานซึ่งเสริมความเชี่ยวชาญมากกว่าเดิม รวมถึงการพัฒนาผลงานทางวิชาการโดยมีกลไก เทคนิคและการสื่อสารสู่เกษตรกรโดยมีแนวทางสะท้อนผลการพัฒนากลับสู่นักวิชาการเพื่อพัฒนาเป็นวงจรต่อเนื่อง และนำไปสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์

๕. ส่งเสริมวิธีการลดต้นทุนการผลิต การตลาด การขนส่ง สร้างต้นแบบเพื่อนำไปขยายผลอย่างมีระบบและขั้นตอนชัดเจนภายใต้เป้าหมายและความพร้อมของ บุคลากร ความรู้ ความสามารถ ทุน ระยะเวลา

๖. แนะนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในทุกระดับชั้นตอนให้เกิดผลทวิคูณทั้งในด้านการผลิต การตลาด การสื่อสาร การประมวลผล การวางแผน การเก็บสถิติ และการวิจัย

๗. วิธีการประยุกต์และรวบรวมภูมิปัญญาดั้งเดิม ภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมถึงการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร สังคมความเป็นอยู่อย่างสมดุลยั่งยืน มาแลกเปลี่ยน ถิ่นครองในแต่ละพื้นที่ แต่ละภาค โดยทั่วถึงซึ่งกัน

๘. การสื่อสารถึงเกษตรกร นักการตลาดและผู้บริโภค ควรเป็นทั้งความรู้และประสบการณ์ ที่ถูกถ่ายทอดในแบบของรูปธรรมและนามธรรม เป็นการอบรมพร้อมการสาธิต ทั้งในระบบปกติและนอกระบบโรงเรียน

๔.๑.๒ สรุปผลการพัฒนาเกษตรกรรมตามแนวพุทธก่อนการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่
 นวัตกรรมสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรมสู่เศรษฐกิจพอเพียง จากผลของการพัฒนา
 ตามแนวเศรษฐศาสตร์ในช่วงระยะเวลากว่า ๕๐ ปีที่ผ่านมา ความต้องการของเกษตรกรรมยังไม่ถูก
 แก้ไขให้สมบูรณ์ครบวงจร ความยากจน การกระจายรายได้ที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความยั่งยืน ไม่เกิด
 การพัฒนาที่เคลื่อนตัวออกไปได้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อแยกประเด็นความ
 ต้องการของเกษตรกรรมที่สำคัญและเป็นรากฐานของการวางแผนเป้าหมายการพัฒนา ประกอบไปด้วย

ความต้องการนวัตกรรมการผลิตที่มีทำให้ผลผลิตสูงขึ้น ต้นทุนลดต่ำลง

ความต้องการทราบในราคาปัจจัยการผลิตและราคาขายที่เป็นธรรม

ความต้องการประยุกต์ระบบพัฒนาการตลาดในตัวสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่ม

ความต้องการในเทคโนโลยีสื่อสารที่ติดต่อโดยตรงถึงผู้บริโภค โดยผู้บริหารโครงการ
 หรือ ผู้ดำเนินกิจกรรม คือ ผู้ส่งสาร ผ่านกระบวนการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารทั้งยุคอดีต
 และปัจจุบัน และผู้รับสารหรือผู้รับผลลัพธ์ คือ เกษตรกร

ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับตนและสามารถพัฒนาได้ด้วย
 ตัวเองเพื่อดูแลและเสริมสร้างสวัสดิการส่วนตัว ครอบครัว ชุมชนและส่วนรวมในแต่ละระดับให้
 ดีขึ้น

ความต้องการในระยะยาวที่จะวางแผนการผลิตจากความต้องการของผู้บริโภคโดยตรง
 เพื่อลดความเสี่ยงทางการตลาด ลดภาวะความไม่แน่นอนของฤดูกาล เพิ่มความสามารถการแข่งขัน
 ระหว่างประเทศสู่การเป็นแหล่งผลิตอาหารโลก

ดังนั้น ด้วยรูปแบบความสัมพันธ์ของหลักธรรมอริยสัจ ๔ ซึ่งเชื่อมโยงกับความรู้แจ้งใน
 กระบวนการแต่ละระดับ สามารถนำมาสรุปผลวิจัยโดยเทียบเคียงเพื่อสรุปผลการพัฒนาเกษตรกรรม
 ตามแนวพุทธก่อนการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ นวัตกรรมสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรมสู่
 เศรษฐกิจพอเพียง ในโครงการ *๑๖๘๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตร ตามตารางที่ ๖ ซึ่งได้แสดง
 ความสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

ตารางที่ ๖ สรุปผลการพัฒนาเกษตรกรรมตามแนวพุทธก่อนการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่นวัตกรรม
การสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรมสู่เศรษฐกิจพอเพียง

การรู้ อริยสัจ ๔	รู้สัจจะ	รู้กิจ	รู้การอันทำแล้ว
ทุกข์	ผู้สังสารรู้ว่าปัญหาคือความยากจนของแรงงานเกษตรกรรมโดยทั่วไปนั้นสถิติสูงถึงร้อยละ ๔๒ ซึ่งถือเป็นประชาชนส่วนใหญ่ที่ระบบการผลิตไม่เกิดประสิทธิภาพ ต้นทุนสูง ขายสินค้าด้วยราคาไม่ยุติธรรมในตลาด ทำให้ผลผลิตไม่พัฒนาและใช้วิธีการผลิตไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ซึ่งเกิดขึ้นทุกภาคทั่วประเทศ ท้ายสุดคือการกระจายรายได้ไม่สมดุลไม่เป็นธรรมและการย้ายจากท้องถิ่นสู่สังคมเมือง	คณะจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ ๑ – ๑๑ รวมถึงหน่วยงานภาคปฏิบัติทั้งภาครัฐและเอกชนรับรู้สภาพปัญหาและรู้ว่าปัญหานี้ต้องแก้ไขครบวงจรการผลิต ตลาด และขบวนการส่งถึงผู้บริโภค โดยต้องขยายขอบเขตด้วยการใช้ความร่วมมือจากทุกหน่วยงานและใช้เทคโนโลยีปัจจุบันเข้าแก้ไขเพื่อลดข้อจำกัดของขอบเขตของปัญหาในอดีต	ผู้สังสารรู้และได้เข้าใจสภาพและขอบเขตของปัญหาแล้วจากแนวทางการพัฒนา ที่ได้บรรจุและกำหนดการรณรงค์และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาประยุกต์แล้วในทุกหลักการขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาในแผนฯ รู้การอันทำแล้วในการนำหลักธรรมและพุทธเศรษฐศาสตร์เข้ามาประยุกต์รวมทั้งการรวมตัวของเอกชนเพื่อแก้ปัญหาสังคมให้ยั่งยืนในรูปแบบของงาน Corporate Social Responsibility

การรู้ อริยสัจ ๔	รู้สัจจะ	รู้จัก	รู้การอันทำแล้ว
สมุทัย	ผู้ส่งสารรู้ว่าสาเหตุของปัญหา คือ ความรู้ทางเกษตรที่ไม่สามารถส่งตรงไปถึงเกษตรกรที่ต้องการทั้งความรู้ดั้งเดิมจากอดีตของปราชญ์ชาวบ้าน วิชาการในปัจจุบัน และเทคโนโลยี แผนการผลิตพืชผลเกษตรในอนาคตที่ควรจะเป็น ผนวกกับโอกาสทางการศึกษาที่ไม่เกิดขึ้นเนื่องจากวงจรของการพัฒนาทำให้เกษตรกรยากจนทำงาน โดยไม่สามารถได้รับการศึกษาในระบบได้จากเวลาที่ไม่มีความอยากจนที่เป็นปัญหาพื้นฐาน	ผู้ส่งสารรู้ว่าจะต้องแก้ไขด้วยการทำให้เกิดการยอมรับเพิ่มพูนความรู้ ธรรมชาติให้เกษตรกรรับทราบแนวทางการผลิต การตลาด ที่เปลี่ยนแปลงและตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นผู้รับผลและจุดเริ่มต้นของวงจรการผลิตใหม่ที่จะส่งผลถึงการพัฒนาให้ดีขึ้นนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จถ้าเกษตรกรไม่มีความรู้ทันสมัยและนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การผลิต โดยความรู้ต้องจำแนกประเภทและสื่อสารให้易懂สะดวก สามารถแลกเปลี่ยน สอบถาม ไป-กลับ เอื้ออำนวยให้มีการขยายความรู้ในวงกว้างเพิ่มเติมตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่นั้นๆ	ผู้ส่งสารรู้ชัดมาจากการทำงานของตนว่าสาเหตุนั้นได้แก้ไขกำจัดแล้ว โดยมีการวางแผนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ให้ความสำคัญการเกษตรบรรจุไว้ในนโยบาย พร้อมจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริม ติดตาม ประเมินผล รวมถึงศูนย์เรียนรู้ถ่ายทอดวิชาการจากงานวิจัยของคณะเกษตรทั้งในมหาวิทยาลัยภาครัฐและเอกชน โดยในส่วนองค์กรเอกชนจะมีงานด้านการตลาด การเงิน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ช่วยพัฒนาความรู้ผ่านงานปัจจุบัน และกิจกรรมเสริมสร้างสังคมขององค์กรด้วยเป้าหมายเดียวกันคือการเป็นครัวของโลกทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของนโยบาย

การรู้ อริยสัจ ๔	รู้สัจจะ	รู้กิจ	รู้การอันทำแล้ว
นิโรธ	ผู้ส่งสารรู้ว่าภาวะหมดปัญหาที่ต้องการคือเกษตรกรรมมีความรู้และใช้พัฒนาได้ด้วยตนเองอย่างเพียงพอที่จะลดต้นทุนการผลิต การควบคุมสินค้าคงคลัง เพิ่มรายได้และลดรายจ่ายครัวเรือน หันมาหาวิธีผลิตสินค้าคุณภาพสูงปลอดภัยไร้สารเคมี เกษตรอินทรีย์ และมีขบวนการเพิ่มมูลค่าผลผลิต การควบคุมและตั้งราคาขายที่สมดุล มีอาชีพเสริมโดยใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยช่วยในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อสวัสดิการครอบครัวทั้งในเรื่องการศึกษา ความอบอุ่นในครอบครัว และสุขภาพที่ดีอันนำไปสู่ความสุขที่ยั่งยืนพอเพียง	ผู้ส่งสารรู้ว่าภาวะนั้นเป็นจุดหมายที่ต้องไปให้ถึงเพราะแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อความต้องการที่มาจากการรวบรวมความคิดเห็นของคนในแต่ละชุมชน ร่วมกันเสนอ แสดงถึง ความรับผิดชอบ ร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นถึงจุดหมายพร้อมกัน รวมถึงการติดตามเพื่อปรับเปลี่ยนตามสถานะของผลที่เกิดขึ้นตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในกลุ่มชุมชน และภายนอกเช่น นโยบายภาครัฐที่ถูกปรับ การร่วมมือกับเอกชนที่เข้ามาพัฒนาชุมชนด้วยความรู้และเทคโนโลยีใหม่ โดยสิ่งสำคัญคือการตั้งใจในการปรับปรุงตนเองสู่การพัฒนาอย่างมีสติ	ผู้ส่งสารรู้จากประสบการณ์ว่าได้บรรลุจุดหมายนั้นแล้ว จากตัวอย่างของความสำเร็จของปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน หรือจากผลงานการวิจัยที่ถูกสื่อสารมาถึงเกษตรกร ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ การอบรม บุตรหลานที่ส่งไปศึกษา การบอกต่อกันมาหรือการประกวดจากกิจกรรมของภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริม หรือส่งต่อความศรัทธาจากความสำเร็จของเกษตรกร ทฤษฎีใหม่และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งทำให้ฐานะความเป็นอยู่พอเพียง ครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง มีกำลังสามารถช่วยเหลือผู้อื่น และก่อให้เกิดการรวมตัวเพื่อพัฒนาในระดับที่ขยายขอบเขตทั้งพื้นที่และศักยภาพ ทั้งการผลิต การตลาดและได้สินค้าที่เป็นผลจากการพัฒนาต่อเนื่อง

การรู้ อริยสัจ ๔	รู้สัจจะ	รู้จัก	รู้การอันทำแล้ว
มรรค	ผู้ส่งสารรู้ว่าวิธีการแก้ปัญหาเป็นคือการเรียนรู้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทั้งการอ่าน การศึกษา จากตัวอย่าง การทดลอง ทำ การแลกเปลี่ยน ความรู้ในแต่ละพื้นที่ และมากที่สุดเท่าที่สามารถกระทำได้ ใช้ เวลากับการเปิดรับ เทคโนโลยีใหม่ที่ทำให้ เข้าถึงซึ่งความรู้และ โอกาสในการผลิต การตลาดและรู้ถึงความ ต้องการผู้บริโภค ไม่ว่า จะเป็นข้อความสั้น SMS, ภาพจาก MMS หรือ Video Clip ระบบ internet การฟังความรู้ ใหม่จากรายการวิทยุ การโทรศัพท์สอบถาม จากศูนย์ตอบกลับ ใน ส่วนภาครัฐและเอกชน ก็มีหลักของ พุทธเศรษฐศาสตร์เป็น แนวทางตั้งแต่การสร้าง นโยบาย	ผู้ส่งสารรู้ว่าวิธีการนั้น จะต้องลงมือปฏิบัติหรือ จัดดำเนินการ ด้วยการ ทดลองและทำด้วย ตนเองหรือเข้าร่วมกับ กิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ หรือจากการอบรมที่ องค์กรเอกชนจัด นำ สินค้าเข้ารับการ ออกแบบ(design) การ หีบห่อ(packaging) หรือ การทำตราสัญลักษณ์ สินค้า (branding) บน ระบบการตลาดทันสมัย (E-commerce) นำเข้า ร่วมกับการจำหน่ายใน ระบบ on-line store หรือในโทรศัพท์มือถือ ด้วย Application ส่วน ในภาครัฐและเอกชน ต้องร่วมมือกันเน้นใน เรื่องการแปลงความรู้ และโอกาสที่มอบให้ เป็นแนวทางปฏิบัติอย่าง จริงจังตามหลัก พุทธเศรษฐศาสตร์	ผู้ส่งสารรู้ว่าได้ปฏิบัติ ตามวิธีการนั้นเรียบร้อยแล้ว ได้รับผลสำเร็จด้วย การประเมินผลจาก เทคโนโลยีทางการ สื่อสารที่นำมาช่วย พัฒนาเกษตรกรให้ สามารถลดต้นทุนการ ผลิตได้ในปริมาณ ผลิตเท่าเดิม หรือ ผลผลิตสูงขึ้นด้วยการ ลงทุนเท่าเดิม -ค่า ใช้ จ่าย ภายใน คราวเรือนลดลง หรือเพิ่ม รายได้จากอาชีพเสริม เนื่องจากความรู้ที่ได้รับ -เสริมประสิทธิภาพการ ซื้อขายและกระจาย สินค้า -การกระจายรายได้มีจุด สมดุลใหม่ เช่น การเพิ่ม มูลค่าสินค้าแก่ลูกบ้าน จากหัวหน้าศูนย์ และ กลับไปทำกันเอง พร้อม วัตถุประสงค์จากการได้รับ มาตรฐานสินค้าเพื่อการ บริโภคที่ปลอดภัยทั้ง ตนเองและลูกค้า

๔.๒ อภิปรายผลนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เศรษฐกิจพอเพียง

ความสัมพันธ์ของการสื่อสารแนวพุทธ โดยวิเคราะห์ผลในแต่ละหลักธรรมประยุกต์ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในแต่ละด้านของกิจกรรมตามกระบวนการพัฒนาเกษตรกรในโครงการที่นำมาศึกษา ทั้งรูปแบบของการทำให้เกิดความร่วมมือและวิธีที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องร่วมกัน ระหว่างเทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือ ระบบคอมพิวเตอร์ และสื่อพื้นฐาน เช่น สถานีวิทยุท้องถิ่น ว่าทำอย่างไรที่จะสอดคล้องประสานเป็นกลยุทธ์ และปรับไปเป็นกรอบความคิดที่สามารถนำไปใช้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงเมื่อถูกนำไปใช้ในพื้นที่อื่นโดยเฉพาะกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีรากฐานของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชนที่ใกล้เคียงกัน จากความสัมพันธ์สามารถอภิปรายได้ด้วยรูปแบบตารางที่ ๗ ดังนี้

ตารางที่ ๗ อภิปรายผลนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรผู้เศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการเปลี่ยนแปลง แนวพุทธ (Process)	ผลที่ได้โดยตรง (Output)
๑ . ความต้องการของเกษตรคือความรู้และโอกาสของการเข้าถึงความรู้ (Basic Need)	นำปัญหาเกษตรกร วงจรแห่งความยากจน การพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ๑๑ ฉบับ มาเป็นจุดเริ่มต้นวิเคราะห์ด้วย อริยสัจ ๔ เพื่อสร้างนโยบาย ซึ่งอยู่ในรูปของ CSR Policy ทำดีด้วยเทคโนโลยี ทำดีด้วยใจ ทำดีด้วยความรู้ โดยหลักธรรมกำกับและประยุกต์คือ ไตรสิกขา สิล สมาธิ ปัญญา ค้นหาปัญหาเกษตรกรด้วย พหุสุต พหุสัจจะจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเกษตรกรตั้งแต่การสำรวจในพื้นที่เก็บข้อมูลอย่างมีสติ ไม่ประมาท โดยใช้อุปมาธรรมชาติ	ศึกษารากฐานปัญหาหลักของเกษตรกร เช่น หนี้สิน พื้นที่ทำกิน ต้นทุนการผลิต เพื่อเป็นข้อมูลหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากสิ่งที่ต้องการในเรื่องความรู้ วิธีการสื่อสารที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต วิถีหาโอกาสทางการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มซึ่งจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้น บริโภคปลอดภัย แก้ปัญหาส่วนรวม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยเพิ่มมุมมองข้อมูลของการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ตลอดจนวงจรทางการเงินของ

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการเปลี่ยนแปลง แนวพุทธ (Process)	ผลที่ได้โดยตรง (Output)
๑. ความต้องการของเกษตรกรคือความรู้และโอกาสของการเข้าถึงความรู้ (Basic Need)	เพื่อวางนโยบายให้แนวทางชัดเจน และระหว่างการบริหารงาน หลักธรรมกำกับและประยุกต์คือโยนิโสมนสิการ พิจารณาเพื่อเข้าถึงความจริงโดยสืบค้นหาเหตุผลไปตามลำดับจนถึงต้นเหตุ แยกแยะองค์ประกอบจนมองเห็นตัวสถานะและความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย ประกอบกับการสื่อสารแนวพุทธ โดยผู้เก็บข้อมูลประกอบไปด้วย ผู้จัดการสถานีวิทย์เจ้าหน้าที่ตอบคำถามทางโทรศัพท์ ซึ่งรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่กิจกรรม เช่น การสัมมนา อบรมการรับสายปรึกษาทางวิทยุโดยเฉลี่ยเดือนละ ๑๐,๐๐๐ ราย รวมถึงฐานข้อมูลของมูลนิธิสำนักรักบ้านเกิดตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ถึง ๒๕๕๖ เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกร แล้วนำไปใช้ในการกำหนดรายละเอียดกิจกรรมการแก้ปัญหาด้วยแนวพุทธ เศรษฐเศรษฐกิจศาสตร์ โดยหลักธรรมกำกับและประยุกต์คือ ปฏิจจสมุปบาท สัปปุริสธรรม ๗ และการเดินสายกลางของการวางนโยบาย ด้วยหลักธรรมมัชฌิมาปฏิปทา	เกษตรกรทั่วไปที่เป็นอยู่ ศึกษาลักษณะของเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรที่เกิดกับเกษตรกรและราคาตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภค ตลอดจนลักษณะพื้นฐานของวิถีความคิดในเรื่องแผนพัฒนาอาชีพ อนาคตครอบครัว รวมถึงการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนระยะสั้นหรือยาวต่อไป

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการเปลี่ยนแปลง แนวพุทธ (Process)	ผลที่ได้โดยตรง (Output)
๒. ข้อ กำหนดทาง เทคนิค ที่ สอดคล้องกับ เกษตรกร (Establish Specification For Farmer)	สรรหาวิธีดำเนินกิจกรรมและองค์กร ร่วมงาน หลักธรรมกำกับและประยุกต์คือ กัลยาณมิตรธรรม หลักการทรงงานด้วย หลักธรรมชาวบ้าน เบญจศีล เบญจธรรม อิทธิบาท ๔ และ สังคหวัตถุ ๔ เพื่อให้ผู้ ที่ทำงานจากใจ มีคุณธรรมและอยู่บน รากฐานการทำงานคล้ายกันด้วยความ มุ่งมั่นให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายพร้อมสร้าง เทคโนโลยีการสื่อสารแนวพุทธ จากการ พบสัมภาษณ์ ๑๐ คน จาก ๑๐ สถานี และ การสอบถามแบบเปิดอิสระความคิดใน รายการวิทยุทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ วันละ ๒ ชั่วโมง (๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐) ใน ๑๐ สถานี จากการสอบถามในการจัดงานสัมมนา อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ตั้งแต่สิงหาคม ปี ๒๕๕๑ ถึง ๒๕๕๖ และได้ข้อสรุป ของเทคนิคในแต่ละกลุ่ม เช่น SMS ใน บุคคลทั่วไป การโทรเข้า Call Center เพื่อให้คำปรึกษาด้วยภาษาท้องถิ่น MMS, Video Clip, Internet วิธีการเชื่อมต่อกับ เทคโนโลยีสื่อสารเดิมเช่น วิทยุท้องถิ่น ขบวนแห่ เอกสารแจก ผ่านการสื่อสาร แนวพุทธ ที่สอนความจริง ด้วยความ เข้าใจ มีเมตตา ไม่หวังสิ่งตอบแทน ทำได้ จริง มีแรงจูงใจด้วยการสอนจาก หลักธรรมกำกับและประยุกต์คือพรหม วิหาร ๔	ได้ผลสำเร็จจากองค์กรร่วมในการ ทำงานคือ มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกัน สำนักรักบ้านเกิด และสถานีวิทยุร่วม ด้วยช่วยกัน เพื่อนำทรัพยากรทุน เวลา ของการพัฒนาและความรู้ที่มี ตลอดจนบุคคลกร มาเติมเต็มซึ่งกัน และกัน โดยระหว่างโครงการก็มี องค์กรใหม่เข้าร่วมด้วยการคัดสรร จากหลักธรรม ที่สังเคราะห์ตัวแปร ทางเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความ เหมาะสมและยอมรับการใช้สำหรับ การปฏิบัติตาม ตั้งแต่เริ่มแรกทั้งใน เรื่องวิธีการใช้เทคโนโลยีสื่อสาร การ วางแผนนำข้อมูลไปปฏิบัติ การ ตรวจสอบแก้ไขปัญหาพร้อมกับทีมงาน ด้วยวิธีใด การปรับตัวร่วมกันในวงจร การผลิต การจัดการเพื่อกระจาย ผลผลิต การตลาด การบริโภคเพื่อให้ เกิดอรรถประโยชน์ เป็นสวัสดิการที่ สมดุลของผู้ผลิตและผู้บริโภค ส่งผล ต่อการพัฒนาและเติบโตทาง เศรษฐกิจ ด้วยเทคโนโลยีเชิงพุทธ รวมถึงวางแผนแนวทางของเทคนิคที่เป็น การสอนด้วยเทคโนโลยีใหม่อีกระดับ ในอนาคตที่อยู่ในแนวพุทธ เศรษฐศาสตร์

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการเปลี่ยนแปลง แนวพุทธ (Process)	ผลที่ได้โดยตรง (Output)
๓. ส ร ำ ง แ น ว คิ ต ที่ ค อ บ ส น อ ง ค วามต อ ง ค ร (Matching Demand)	การสร้างความและกิจกรรมการพัฒนา เช่น การอบรม การประกวดเครือข่าย เกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด ที่มีขนาดและ รหัสที่เข้าใจในกลุ่มเกษตรกร ด้วยการ ทดสอบและปรับเปลี่ยนตลอดเวลาจาก หน่วยงานทางวิชาการจากภาครัฐและ เอกชน การจัดรายการด้วยการรับข้อมูล ตอบกลับจากผู้ฟังทางสถานีวิทยุ และการ โทรปรึกษาทุกวันระหว่างเวลา ๘.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. โดยข้อมูลปรับจากฐานความรู้ ในสาขาวิชาการเกษตร ภูมิปัญญาจาก ปราชญ์ชาวบ้าน ภายใต้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหลักธรรมกำกับ และประยุกต์ปรัชญา คือ มัชฌิมาปฏิปทา โยนิโสมนสิการ สติ และอปัมาทรรณ	ได้แนวทางในการรวบรวมข้อมูลและ สร้างนโยบายองค์กร วิธีการปฏิบัติ ที่ ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้น คณะผู้บริหารให้สอดคล้อง สนับสนุน การทำงาน ทั้ง ใน ส่วน ของ ทุน ระยะเวลาการทำงาน และบุคลากร รวมถึงนโยบายการปฏิบัติเพื่อหา พันธมิตรที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน สำหรับรวมกำลังและสานต่องานใน ระดับท้องถิ่น ประเทศ หรือนานาชาติ ด้วยบริบทสังคมโลกที่มีแนวทางของ การอยู่ร่วมกันและพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสากลถือว่าเป็นมาตรฐานร่วม (Sustainable Development) เนื่อง จาก เป็นการพัฒนาที่มีปัจจัยเป็นเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ต้องประกอบ กันอย่างสมดุลในการทำงาน ทั้ง ภาครัฐ เอกชน และส่วนตน

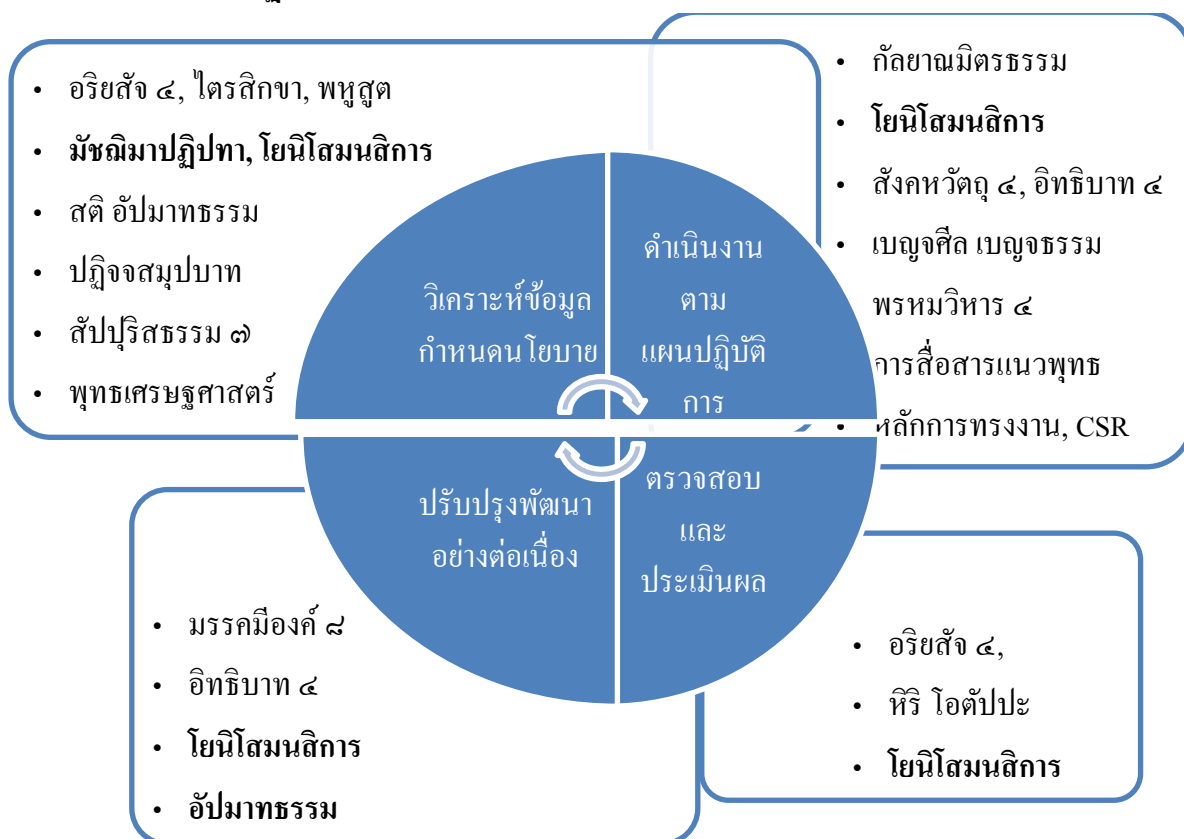
ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการเปลี่ยนแปลง แนวพุทธ (Process)	ผลที่ได้โดยตรง (Output)
๔.เลือก แนวคิดซึ่ง เหมาะสม (Select Situation Concepts)	วิเคราะห์และสรุปโดยใช้แนววิเคราะห์ จากหลักธรรมที่ถูกนำมากำกับและ ประยุกต์ อริยสัจ ๔ ร่วมกับผลวิเคราะห์ ที่มาจากการทบทวนวรรณกรรม บท สัมภาษณ์เชิงลึก จากแบบสอบถามทั้ง แบบเลือกและเสนอความคิดเห็นในพื้นที่ การสอบถามจากชั่วโมงจัดรายการ กิจกรรมบนพื้นที่ รวมถึงการเข้าร่วม แข่งขัน ด้วย หลักเกณฑ์ของ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ CSR และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง โดยหน่วยงานหลักที่นำ หลักเกณฑ์มาพิจารณาวิเคราะห์คือ Thailand Management Association (TMA), สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (กปร.), The Stock Exchange of Thailand Awards (SET Awards)	เพื่อให้ได้ต้นแบบ ที่จะทดสอบใช้งาน สำหรับตอบสนองต่อการวางแผน ปฏิบัติ ที่ตรงแนวคิดและความ ต้องการของเกษตรกรภายใต้ หลักธรรมเพื่อให้เกิดผลตรงตาม เป้าหมายนโยบายสร้างความสมดุล ด้วยการเพิ่มความรู้แก่เกษตรกร หาวิธี ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ด้วยกลยุทธ์ที่มี ผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก้าวสู่ ความสุขที่ยั่งยืน

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการเปลี่ยนแปลง แนวพุทธ (Process)	ผลที่ได้โดยตรง (Output)
๕. จัดการทดสอบในแนวคิด (Test Concepts)	จากการประชุมเจ้าหน้าที่ประจำ Farmer Info ในแต่ละสถานีจำนวน ๒๐ ท่าน ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสัมภาษณ์และส่งรายงานสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) จากเครือข่ายเกษตรกรที่เชี่ยวชาญซึ่งถูกคัดเลือกจากทั่วประเทศ ๑๕๕ ราย ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการเจรจาเพื่อหาความเข้าใจและตกลงร่วมกันเพื่อการยอมรับความร่วมมือกำหนดหมวดข้อความทั้ง ๓ หมวดจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง ๕๐ องค์กร และผู้ใช้ข้อความจากจำนวนแรกถึง ๒๕๐,๐๐๐ ราย ทดสอบความคล่องตัวและประสิทธิผลของงาน Call Center การลงพื้นที่เก็บข้อมูลและขยายจำนวนผู้รับพร้อมผลที่นำไปปฏิบัติ การยอมรับลักษณะเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงเวลา กิจกรรมบนพื้นที่โดยพิจารณาจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาผลตอบรับต่อการขยายการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่ต่อเนื่อง โดยมีหลักธรรมของความละเอียดรอบาป หิริ โอตตัปปะ กำกับ และประเมินตามขั้นตอน กระบวนการ และกฎเกณฑ์ที่ตกลง โยนิโสมนสิการ ว่าเป็นแนวทางของการประเมินและแก้ไขปัญหามีเหตุผล เช่น หลักธรรมอริยสัจ ๔	ได้ผลการทดสอบ วิเคราะห์และประเมินผลผู้ให้บริการข้อมูล *๑๖๗๗ ทางด่วน ข้อมูลการเกษตร ถึงประสิทธิผลของบูรณาการที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสำหรับการกำหนดแผนงานนั้นต่อไปที่จะใช้สำหรับการขยายในส่วนของทีมงาน การสร้างข้อมูล การหาเครือข่ายและพันธมิตรที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ตลอดจนการสรรหาและคัดเลือกเทคโนโลยีที่เข้ากับผู้ใช้ตามหลักของผู้รับการสื่อสารซึ่งเกิดประสิทธิผล ด้วยการเติมเต็มได้ถูกต้องกับปัญหาและความต้องการในพฤติกรรมทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ให้และผู้รับจึงจะส่งผลต่อการปรับพฤติกรรมการพัฒนาที่มากับเทคโนโลยีมือถือหรือคอมพิวเตอร์

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการเปลี่ยนแปลง แนวพุทธ (Process)	ผลที่ได้โดยตรง (Output)
๖. กำหนด คุณสมบัติ สุดท้าย Set Final Specification	นำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผลและ สังเคราะห์ กำหนดหน้าที่การปฏิบัติด้วย การตั้งสำนักงานสำนักรักบ้านเกิด บริหารวางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ พัฒนา ร่วมกับมูลนิธิร่วมด้วยช่วยกัน สำนักรักบ้านเกิดและสถานีวิฑูรย์ร่วมด้วย ช่วยกัน ด้วยการเป็นกัลยาณมิตร มี สังคัตถุ ๔ เป็นเครื่องมือสังเคราะห์ มี ผาสุกวิหารธรรม สามัคคีธรรม บนความ ต้องการของมนุษย์ที่มีขั้นตอนการ แก้ปัญหาทางพุทธศาสนา โดยใช้ หลักธรรมแก้ทุกข์คือ อริยสัจ ๔	ได้แผนผัง ความเชื่อมโยง เครือข่าย แนวทางของตัวแปรที่เกี่ยวข้องและ ประสิทธิภาพจากเกณฑ์ที่กำหนดซึ่ง ส่งผลต่อการศึกษาในต้นแบบที่ผ่าน การทดลองใช้งาน เพื่อนำผลใช้เป็น หลักเกณฑ์แนวทางพัฒนานวัตกรรม ตัวแบบใหม่ที่ใช้ได้กับงานพัฒนา โดยทั่วไป และใช้ได้จริงกับการ บริหารงานที่ต้องมีการยอมรับ นวัตกรรมและความพึงพอใจของการ ยกระดับฐานะตนเอง สร้างต้นแบบที่ เหมาะสมของทั้งแนวทางธุรกิจและ การพัฒนาสู่ความพอเพียง
๗. พัฒนา แผนงาน สมบูรณ์ที่จะ ใช้ออกตลาด และวางแผน พัฒนาต่อ Plan Downstream Development	ตั้งขบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็น ระบบในทีมงาน (โยนิโสมนสิการ) เก็บ และบริหารข้อมูลฐานจากขบวนการที่ เกี่ยวข้องทั้งหมด ตั้งแต่ผลิต ควบคุม คุณภาพ หีบห่อ การขอมาตรฐานรับรอง จนถึงมือผู้บริโภค การจำหน่ายภายใน และต่างประเทศ เป็นการพัฒนาที่ สมบูรณ์ด้วยตัวเอง ส่วนทางด้านเทคนิค ก็จะมีการพัฒนาต่อจาก SMS ด้วย เทคโนโลยีใหม่ของระบบโทรศัพท์มือถือ และเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์ ด้วยการ กำกับจากหลักธรรมในการทำงานให้ สำเร็จ อธิปไตย ๔ พรหมวิหาร ๔ และ มรรคมีองค์ ๘	สามารถนำเสนอตัวแบบใหม่ (Model) สำหรับประยุกต์ใช้กับการพัฒนา เกษตรกรสู่ความพอเพียง หรือ ประยุกต์ใช้กับการพัฒนาใน อุตสาหกรรมหรือกลุ่มชนอื่นๆที่มี ลักษณะโครงสร้างใกล้เคียงกัน โดย การพัฒนานั้น ผ่านเทคโนโลยี โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ วิฑู ชุมชน เช่น ๓ G, Application on Mobile, E-Commerce ที่จะต้อง ประยุกต์แบบสอดคล้องกับ เทคโนโลยีในยุคก่อนหน้านี้ที่มี หลักธรรมเป็นแกนหลักของ ความสำเร็จที่สมดุล

การอภิปรายผลค่านึงถึงปัจจัยนำเข้าพร้อมกระบวนการดำเนินการและกิจกรรมและสื่อสาร ตั้งแต่วิเคราะห์ข้อมูล วางนโยบาย สรรหาองค์กรร่วมงาน รูปแบบโครงสร้างหลักของโครงการ การผลิตข้อมูล องค์กรร่วมที่มอบข้อมูลหรือวิธีเลือกสรรข้อมูล เทคโนโลยีที่ใช้ ศูนย์รับและตอบคำถาม การลงพื้นที่ในการจัดอบรม การแสดงสินค้าในโครงการ การประกวดเครือข่าย กิจกรรมการเปิดตัวต่อผู้ใช้คือเกษตรกรและสาธารณชน การร่วมงานส่งเสริมการผลิต การจำหน่ายผลผลิตเป็นแบบอย่าง หรือการพัฒนาต่อบริการที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้อง จนถึงขั้นตอนการส่งมอบเป็นผลผลิตที่ได้แล้วสู่ผู้บริโภคหรือเชิงพาณิชย์ขึ้นส่งออก และยังพิจารณาครอบคลุมถึงผลลัพธ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การยกระดับศักยภาพของผู้ผลิต ตลาด ผู้บริโภคและผู้ที่ได้รับการพัฒนา การกำกับด้วยธรรมทำให้ผู้ที่ได้รับผลจากการพัฒนาเหล่านั้น สามารถช่วยเหลือผู้อื่นต่อได้อีก และผลจากงานวิจัยครั้งนี้ยังสามารถอภิปรายผลกระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวพุทธในรูปแบบแผนภูมิ PDCA แสดงความสัมพันธ์ของ ๑๕ หลักธรรมสำคัญประกอบไปด้วยอะไรบ้างในกระบวนการพัฒนาด้วยแผนภาพที่ ๑๖ ดังนี้

แผนภาพที่ ๑๖ อภิปรายผลกระบวนการพัฒนาเกษตรกรตามแนวพุทธของงานวิจัย ด้วยรูปแบบ PDCA (Plan, Do, Check, Action) โดยพัฒนาสู่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพราะในวงจรมีหลักธรรม มัชฌิมาปฏิปทา โยนิโสมนสิการ และอัมมาทธรรม เป็นแกนหลักร่วมของการพัฒนา

๔.๓ สรุปผลของความสัมพันธการนำรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเข้าประยุกต์เพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

จากแบบสำรวจความคิดเห็นเพื่อศึกษาทัศนคติความพึงพอใจที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนของผู้ใช้บริการ *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตร โดยผลได้ของการวิจัยจะเป็นข้อมูลเพื่อสังเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน ๑,๐๐๐ ชุด ซึ่งเป็นตัวแทนของทั้งประเทศและได้ผลในงานวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบสนองงานวิจัยโดยตัดส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องและการตอบไม่ชัดเจนออกไปจากข้อสรุป ได้ข้อมูลทั่วไป เป็นเพศหญิง ๔๕๕ คน ชาย ๔๘๔ คน เป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ช่วงอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ๒๖ คน ระหว่าง ๒๑-๓๕ ปี ๒๒๘ คน ๓๖-๕๐ ปี ๔๖๘ คน ๕๑ ปีขึ้นไป ๒๔๕ คน แสดงให้เห็นถึงวัยที่เป็นแรงงานสำคัญระหว่าง ๒๑-๕๐ ปี มีความต้องการความรู้และการสนับสนุนที่มีผลต่อการพัฒนาและการเปิดรับต่อเทคโนโลยีสูงอย่างมีนัยสำคัญ เพราะมีจำนวนถึงร้อยละ ๗๐ ผู้ใช้บริการข้อมูลมีวุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษา ๒๖๓ คน มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ๔๖๒ คน ปริญญาตรี ๑๕๐ คน โดยสูงกว่าปริญญาตรี ๑๕ คน ทำให้ทราบว่าระดับการศึกษาพื้นฐานไม่ได้เป็นอุปสรรคปิดกั้นความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสื่อสาร มีความพร้อมในทุกระดับ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นการประกอบอาชีพทำนา ๓๐๖ คน ทำสวน(ปลูกพืช, ปัก, ผลไม้) ๓๕๙ คน ประกอบอาชีพปลูสดั้วหรือ ประมง ๗๐ คน ส่วนอาชีพที่ไม่ใช่โดยตรงแต่สนใจการเกษตรและเกี่ยวข้องมีจำนวน ๒๖๕ คน เป็นตัวอย่างที่ดีในงานวิจัยเพราะอาชีพโดยตรงสูงกว่าร้อยละ ๗๐

กลุ่มตัวอย่างรายได้ครัวเรือน(ต่อปี) ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ๒๖๓ คน ๑๐,๐๐๑ – ๓๐,๐๐๐ บาท ๔๖๒ คน ในช่วง ๓๐,๐๐๑ – ๕๐,๐๐๐ บาท ๑๕๐ คน ๕๐,๐๐๑ – ๘๐,๐๐๐ บาท ๑๕ คน สูงกว่า ๘๐,๐๐๑ บาทขึ้นไปไม่มีผู้ตอบ การกระจายรายได้ยังไม่เป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันและกระจุกอยู่ในช่วงน้อยคือไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือนเกินร้อยละ ๗๒ และเมื่อสอบถามถึงการรับรู้ข้อมูลว่าท่านรู้จักบริการ *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตรจากช่องทางใด มีผู้ตอบว่ารับข้อมูลจากสื่อวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน ๒๗๑ คน และจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ๓๓ คน เพื่อนแนะนำ ๑๒๔ คน จากพนักงานที่ลงพื้นที่ ๑๗๕ คน ท้ายสุดจากเว็บไซต์รักบ้านเกิด ๕๒ คน และที่มีนัยสำคัญเพิ่มเติมคือจากแหล่งข้อมูลอื่นนอกเหนือจากที่มีในคำถามนั้นสูงถึง ๓๔๑ คน เช่น รายการโทรทัศน์ และจากการวิเคราะห์ที่ได้วิจัยมา สื่อท้องถิ่นยังมีประสิทธิภาพสูงในการสื่อสารถึงกลุ่มชนในเขตรอบเมือง ผลจากการอ่านหนังสือยังน้อยอยู่ แต่ที่เป็นการสื่อสารโดยตรง เช่น เพื่อนแนะนำและพนักงานลงพื้นที่ เป็นวิธีการซึ่งได้ผลถึงร้อยละ ๓๐ การสอนโดยผู้นำหรือแนะนำด้วยคนที่ชุมชนศรัทธา จึงเป็น

วิธีการหนึ่งที่สำคัญในเรื่องของการเรียนรู้และทำให้เกิดภูมิปัญญาในการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สำหรับการสมัครใช้บริการข้อมูลข่าวสารในหมวดหมู่อื่น ผลปรากฏว่าผู้ที่ให้ความสนใจในหมวดข่าวมีจำนวน ๕๖๘ คน พืชและผลไม้ ๖๕๗ คน ปศุสัตว์หรือประมง ๓๕๗ คน ซึ่งเท่ากับมีผู้ให้ความสนใจข้อมูลมากกว่าหมวดเดียว และการเพาะปลูกยังเป็นส่วนใหญ่ของเกษตรกรไทยกว่าร้อยละ ๕๐ โดยเมื่อวิเคราะห์ถึงความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเพราะมีการเรียนรู้ที่ไม่หยุดจากคำถามว่า ท่านสมัครรับบริการข้อมูลข่าวสารผ่าน *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตรมาแล้วเป็นระยะเวลาเท่าใด ผลที่ได้รับคำตอบว่าน้อยกว่า ๖ เดือนมีเพียง ๑๑๒ คน ๖ เดือน – ๑ ปี ๑๑๗ คน และมากกว่า ๑ ปี – ๒ ปี ๒๐๕ คน มากกว่า ๒ ปี – ๓ ปี ๒๔๗ คน สุกท้ายมากกว่า ๓ ปี – ๔ ปี ๒๓๒ คน ซึ่งชี้ชัดถึงการติดตามสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน กลุ่มเกษตรกรก็จะพร้อมในการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนเป็นเป้าหมายมากกว่าร้อยละ ๘๐ โดยข้อมูลด้านเทคนิคการผลิตเป็นที่ต้องการมากกว่าร้อยละ ๕๘ จากคำถามข้อมูลที่ว่า เนื้อหาแบบไหนที่เป็นประโยชน์กับท่านมากที่สุด ซึ่งผู้ตอบต้องการข้อมูลด้านเทคนิคการผลิต ๕๘๔ คน ข้อมูลด้านราคาสินค้า ๒๖๐ คน นโยบายจากภาครัฐ ๖๖ คน พยากรณ์อากาศ ๑๑๒ คน สุกท้ายเป็นเกร็ดความรู้ทั่วไป

การสื่อสารที่ส่งออกไปทาง SMS ได้มีการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นเมื่อเก็บข้อมูลจากประสบการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้จากบริการ *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตรจากช่องทางที่นำเสนอให้ (โดย ๑ คือไม่เห็นด้วยเลย และ ๕ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จะเป็นการพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับจาก “ข้อมูลที่ได้รับทาง SMS” ในรูปแบบของความพึงพอใจต่อการเดินสู่เศรษฐกิจพอเพียงไปในเวลาเดียวกัน ผลที่ได้จะแสดงถึงร้อยละของการเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง เพื่อผลการวิเคราะห์ดังนี้ คือ

ข้อมูลที่ได้รับมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ ๘๗.๖

ข้อมูลที่ได้รับมีประโยชน์ น่าสนใจ และสามารถนำไปใช้ได้จริงร้อยละ ๘๘.๕

ข้อมูลที่ได้รับสอดคล้องกับความต้องการของท่านร้อยละ ๘๑.๑

ข้อมูลที่ได้รับทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ร้อยละ ๘๘.๗

ข้อมูลที่ได้รับทำให้สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตได้มากขึ้นร้อยละ ๗๗.๒

ข้อมูลที่ได้รับสามารถช่วยทำให้ขายสินค้าได้มากขึ้นร้อยละ ๖๗.๘

ข้อมูลที่ได้รับสามารถช่วยทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นร้อยละ ๖๘.๓

ข้อมูลที่ได้รับช่วยให้สมาชิกภายในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นร้อยละ ๗๐.๔

ข้อมูลที่ได้รับสามารถช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิกในครอบครัวร้อยละ ๗๑.๗

ข้อมูลที่ได้รับสามารถนำไปบอกต่อในชุมชนร้อยละ ๘๕.๑

ดังนั้น จากผลการวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยเชิงคุณภาพ ให้ได้ประจักษ์ถึงความพึงพอใจในระดับที่สูงในทุกหมวด แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพซึ่งเป็นผลสะท้อนของผู้ที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แต่ทั้งนี้ จากงานผลการวิจัย จะยังสามารถพัฒนาจากระดับความพึงพอใจในขั้นที่สูงขึ้นได้อีกด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพในเรื่องของข้อมูลที่ได้รับทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม มุ่งเน้นทำให้สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตได้มากขึ้น ช่วยทำให้ขายสินค้าได้มาก ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น โดยเพิ่มข้อมูลที่ได้รับช่วยให้สมาชิกภายในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิกในครอบครัวและสร้างผู้นำชุมชนเพื่อสามารถนำไปบอกต่อในชุมชนใกล้เคียงต่อไป

เนื้อหาของข้อมูล กลุ่มตัวอย่างกว่าร้อยละ ๕๔ ยอมรับว่าเหมาะสมดี และถ้าต้องการจะปรับปรุงให้พัฒนาในอีกระดับหนึ่งจะเป็นเรื่องของคุณภาพข้อมูลให้มีเรื่องของราคาและสถานที่จำหน่ายสินค้าให้มากขึ้นในความคิดเห็นโดยรวมจำนวน ๓๒๕ คน และการเพิ่มหมวดหมู่ข้อมูล ๑๐๓ คน ทั้งนี้ เรื่องของช่องทางในการติดต่อขอข้อมูล ๑๒๒ คนและเวลาที่ส่งข้อความ ๑๑๑ คน ก็เป็นส่วนที่สามารถนำมาเพิ่มระดับของความพึงพอใจได้เช่น การมีสำนักงานที่สามารถติดต่อได้ การเข้าเยี่ยมผู้ใช้บริการ ตลอดจนเวลาของการส่งข้อมูลไม่ควรเป็นยามวิกาลที่เป็นเวลาพักผ่อน โดยความถี่ในการส่งข้อความข่าวสารทาง SMS วันละ ๓ ครั้งต่อหัวข้อที่ให้บริการนั้นเหมาะสมดีแล้วด้วยระดับร้อยละ ๘๕.๕ และภาพรวมพอใจในข้อมูลที่ส่งร้อยละ ๕๐.๒ บ่งบอกถึงการอ่านจะเพิ่มมากขึ้นและนำไปใช้เมื่อเป็นลักษณะการสื่อสารแบบข้อความสั้น มากกว่าบทความหรือนิตยสารซึ่งได้รับความสนใจน้อยกว่าอย่างมาก

อีกส่วนหนึ่งของบริการสื่อสารที่นำแนวพุทธและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลัก และทำการสอบถามถึงการเคยใช้บริการโทรสอบถามข้อมูลผ่านศูนย์บริการ *๑๖๗๗ หรือไม่ปรากฏผลผู้ที่เคยใช้บริการนอกเหนือจากรับและอ่าน SMS แล้วถึง ร้อยละ ๗๕.๔ พร้อมข้อมูลสนับสนุนถึงเหตุผลของการใช้เพราะ

ข้อมูลที่ได้รับมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันด้านความรวดเร็วร้อยละ ๗๘.๕

ข้อมูลที่ได้รับมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันด้านรอบรู้ร้อยละ ๗๖.๕

ข้อมูลที่ได้รับมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันด้านมารยาทการให้บริการร้อยละ ๘๑.๘

ข้อมูลที่ได้รับมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันด้วยความสะดวกร้อยละ ๗๖.๘

ข้อมูลที่ได้รับมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันตรงตามความต้องการร้อยละ ๗๘.๓

ส่วนบริการอื่นๆของ *๑๖๗๗ ที่เป็นโครงการต่อเนื่องและจะมีในอนาคต กลุ่มตัวอย่าง รู้จักดีในศูนย์บริการ *๑๖๗๗ มีจำนวน ๗๔๓ คน SMS ๗๗๓ คน MMS ๒๑ คน Video Clip ๒๗ คน Application บนมือถือ ๒๕ คน จึงเป็นโอกาสที่สดใสในการสร้างรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสาร แนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง เมื่อวิเคราะห์จากการเปรียบเทียบสถิติการยอมรับซึ่งเป็นตัวเหนี่ยวนำให้เกิดการใช้ความรู้ผ่านการสื่อสารประเภทอื่นได้อีกจำนวนมาก โดยเมื่อตรวจสอบอีกครั้งจากกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้บริการข้อมูลผ่านทาง www.rakbankerd.com ซึ่งเป็นระยะทดลองบริการ ผลสูงถึง ๒๕๖ ท่านที่เคยทดลองเข้าใช้บริการ ทั้งที่จำนวนผู้ที่เคยเข้าร่วม กิจกรรมสัมมนาหรือฝึกอบรมด้านการเกษตรที่จัดโดย *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตรมีเพียงร้อยละ ๖.๒ จึงเป็นภูมิคุ้มกันอย่างดีกับเกษตรกร ถ้าได้มีการจัดอบรมและสัมมนาเพิ่มในพื้นที่เนื่องจากการยอมรับสูงแต่มีผู้ผ่านกิจกรรมน้อยมาก โดยข้อมูลสนับสนุนการจัดกิจกรรม อบรม สัมมนา สูงถึงร้อยละ ๘๖ จากการวิจัยว่ามีความศรัทธาและเชื่อมั่นในบริการ *๑๖๗๗ ทางด่วนข้อมูลการเกษตร หลังจากทราบว่าข้อมูลแต่ละช่องทางเป็นรูปแบบนวัตกรรมการสื่อสารแนวพุทธเพื่อการพัฒนาเกษตรกรสู่เศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนั้น ด้วยคำถามว่าผลของ *๑๖๗๗ ท่านจะประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในรูปแบบอื่น เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน หรือการสอนบุตรหลานเพื่อการพัฒนาตนเองและส่วนรวมให้ยั่งยืนได้หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างสามารถทำได้อย่างมั่นใจสูงถึงร้อยละ ๘๘.๓